

שבת
שלום!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הר"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

מעצבת הרצון

למרות כל הדברים שהסברנו קודם, נשים רבות ששומעות את המשפט: 'אשה כשרה עושה את רצון בעלה', עדיין מרגישות קצת 'כאב בטן' וחוסר שקט. קשה להן עם זה והן אומרות בליבן: מה זאת אומרת 'אשה כשרה עושה רצון בעלה'? למה שהוא לא יעשה את רצוני?... זה נשמע לי קצת שוביניסטי... איפה השוויון?

נרגיע את אותן נשים ונאמר להן שמעבר להבנה הבסיסית והפשטנית של דברי חז"ל, ישנה עוד הבנה ורובד עמוק יותר.

נתבונן לרגע בעומק המשפט הנ"ל ונגלה שכתוב כאן משהו נוסף: 'אשה כשרה, עושה את רצון בעלה', זאת אומרת שהיא עושה לו את הרצון. היא המעצבת פנים של רצונות בעלה, והיא יכולה לשלוט בהם. על ידי עדינותה, נשיותה והקסם האישי שבה, היא יכולה לגרום לו שירצה 'להיות נחמד', שירצה 'לדבר יפה', שירצה 'להתעלות' וכו'.

אף על פי שלמדנו שהבעל הוא הקפטן והמכוון, עדיין יש מקום לאשה להתערב ולהטות את הספינה למקום שהיא חפצה. לכל אשה יש חכמה וקסם אישי מיוחדים משלה. וכאשר היא רוצה משהו באמת, יש לה את הכח והיכולת להשיג את מבוקשה מבלי שבעלה ירגיש בכך, ואפילו אם הוא קצת מתנגד לכך.

נא לדעת שמתחת למעטה הגברי הגדול והמאיים של הבעל נמצאת למעשה חבילת פלסטילינה, פינו. אתן יכולות לעצב אותו כפי שאתן רוצות, ולכוון אותו למקום שאתן רוצות.

זאת ועוד, למדנו שהגבר הוא הקפטן שנמצא על הסיפון העליון. אם האשה תבוא אליו ותאמר: זז מכאן, אתה לא יודע לנהוג... היא תפגע בכבודו, והיא עלולה למצוא את עצמה מחוץ לספינה!

אשה שחוטפת לבעלה את ההגה באופן קבוע, גורמת לו לאבד את הבטחון העצמי ואת כושר ההנהגה, עד שהוא הופך להיות בגדר של 'תפאורה' לבית. כלומר, יש כאן אבא אבל למעשה הוא לא דומיננטי.

אשה שהיא 'גנרל' שעל פיה יישק כל דבר, מפסידה את הבעל שעליו היא כל כך רצתה להישען והיא למעשה סובלת מזה. היא לא צריכה 'לדחוף' את בעלה הצידה ולצעוק עליו שהוא לא מנהיג טוב, אלא לכוון אותו בעדינות.

הוא הקפטן, והיא הסגנית שיושבת לידו. היא מחליטה לפנות ימינה, ומתחילה לפזם לעצמה: ימינה ימיננה ימיננה נה נה... ופתאום הוא צועק: ימינה!!!

הוא חושב שהוא החליט, והוא לא הרגיש שאתו כיוונה אותו.

למחרת היא רוצה לנסוע שמאלה, אז היא מפזמת לעצמה מנגינה אחרת: שמאלה, שמאלה שמאלה, לה לה שמאלה... ואז הוא צועק: שמאלה!!!

נו... מי כיוון את מי? היא עשתה לו את הרצון.

(מתוך הספר 'ביחד')

פרשת השבוע

מידת הגאווה

בפרשתנו אנו פוגשים את חלום פרעה שחזר ונישנה, בפעם הראשונה בפרות ובפעם השנייה בשיבולים.

חז"ל תיארו באריכות את גודל גאותו של מלך מצרים. פרעה חשב את עצמו לאלוה שנתאמר: "... לי יאורי ואני עשיתיני". פרעה אמר שלא די בכך שהוא ברא את היאור (שהיה בעצמו אלוה של מצרים), הוא גם ברא את עצמו... ואם הוא אלוה הרי אין לא צרכים כמו בן אנוש. ולכן בכל ארמונו של פרעה לא נמצא חדר שירותים... כי אלוה לא צריך זאת.

ובאמת בכל בוקר בעלות השחר גזר פרעה שאסור לאיש להסתובב ברחובות מצרים חוץ ממנו, מהמלך! ובאותו זמן היה הולך בעצמו ליאור כי סוף סוף הוא אדם. נחשוב לעצמנו, פרעה היה מוכן להתאפק יום שלם ולחכות לעלות השחר כדי לשדר שהוא אלוה... הרי לפנינו מידת הגאווה בהתגלמותה.

הדבר התבטא גם בחלומו: "והיה מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור". כלומר הוא מעל היאור, מעל האלוקים שלו. הגאווה הזו נמשכה עד שהגיע יוסף הצדיק לפתור לו את החלומות. פרעה לא קיבל מאף חכם וגם לא מהחרטומים את הפתרונות שהציעו לו עד שהגיע יוסף. שנאמר: "... וירצוהו מן הבור..."

ואז פונה פרעה ליוסף ואומר לו "חלום חלמתי ופותר אין אותו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו" פרעה מראה ליוסף את כל החרטומים והחכמים ואומר עליהם "ופותר אין אותו", כולם אפס אף אחד כאן אין לו שכל... אבל אתה שמעתי עליך שאתה המספר אחד! כאן פרעה מנסה להכניס ביוסף מגאותו שאינה יודעת גבול.

אבל יוסף הצדיק בכלל לא מתרשם ממנו וממה שהוא אומר ועונה לו בביטחון גמור וללא היסוס – "... בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה". קודם אומר לו יוסף את המילה "בלעדי" אם אמרת עליהם שהם אפס אז גם אני כלום ותדע לך פרעה שהאלוקים יענה את שלום פרעה. גם אתה אפס! יש מעליך אלוקים חיים שהוא מנווט את העולם וכלפיו כולנו שווים, יוסף במילים אלו שובר ומרסק את גאוות פרעה לרסיסים...

ברגע זה פרעה היה צריך להגיב בצורה חריפה כלפי יוסף ואף לפגוע בו חלילה. אבל פרעה זקוק לו ולפתרון חלומותיו. כמו שאמרו חז"ל גנב שהמלך צריך אותו אפילו מעץ התלייה מורידים אותו.

וכאן קורה דבר מוזר פרעה מספר את החלומות ליוסף ויוסף פותר את החלומות בצורה גאונית ונפלאה עד שפרעה נשבר ואומר: "ויאמר פרעה אל עבדיו, הנמצא כזה איש אשר רוח אלוקים בו". ומיג אח"כ אומר ליוסף: "אתה תהיה על ביתי ועל פיד יישק כל עמי...". יוסף בענווה ובביטחון שלו הצליח להכניע את פרעה עד כדי התבטלות מוחלטת אליו.

מכאן למדנו שהענווה והביטחון חזקים יותר מהגאווה וההתנשאות. ממי שיש בו ענווה כולם בסופו של דבר נכנעים לו ומייחלים למוצא פיו, וגם הקב"ה נמצא איתו ומלווה אותו.

שבת שלום ומבורך
אבנר קוואס

חמור מת בדיוק מול בית כנסת. אחרי שבוע, גווייתו עדיין שכבה מוטלת שם. הרב הלך והתלונן בפני ראש העיר: "אדוני ראש העיר, יש חמור מת מול בית הכנסת כבר שבוע ימים!" ראש העיר ענה במבט עקום "האם אין זה מתפקידך לדאוג למתים?" "כן, זהו תפקידי" ענה לו הרב בשלווה, "אך לפני כן, מתפקידי להודיע למשפחה..."

בדיחה

סלנג

מחר האבא יספר בדיחה והילד יאמר לו: אתה אבא 'גנוב'. איך זה נראה בעיניכם? וכן, אפשר לומר - התפקענו מצחוק, ולא לומר - נקרענו מצחוק.

יכול להיות שחלק מהקוראים ירימו גבה ויאמרו - מה גם את זה לא אומרים? אבל כשאנו מדברים על נקיות הלשון, הכל כלול.

כשמדברים אפשר להשתמש במילים יותר עדינות כדי לבטא את מה שאנו רוצים. לדוגמה, בני המשפחה ישבו בפינת האוכל לארוחת צהריים. לפתע האמא הבחינה בטיטול שהונח בפינה ולא נזרק לאשפה. אמרה האמא: תזרקו את הטיטול, זה מסריח...

הילד שמע את המילה 'מסריח', ואמר לאחותו: מסריחה. אמר לו האבא: מי לימד אותך להגיד את זה? ושוב אנו שואלים מי לימד אותה? נשמע אחרת. תזרקו את הטיטול, יש פה ריח לא נעים... זה כבר נשמע אחרת.

צריך להעלות את רף הדיבור לרמה כזו, וזה אפשרי. הכל תלוי בכח הרצון ובעקביות.

נסכם ונאמר, שדוגמא אישית בענין לשון נקיה מחנכת את הילדים לרמת דיבור נאותה ומעדנת את נשמתם. וצריך לתת על זה את הדעת.

צריך להזהר שלא להכניס סלנג ומילות רחוב הביתה, כי הבית אינו רחוב ולא מועדון. בתקופתנו נכנסה מילת סלנג לא נקיה שמרוב שאנו משתמשים בה אנו לא מבינים למה היא כל כך גרועה.

לדוגמה, אבא קנה לאמא שעון חדש לכבוד היומולדת שלה. במעמד כל בני הבית הוא הגיש לה את השעון. האמא התרגשה והודתה לאבא במילים נרגשות, וניסתה לענוד את השעון.

היא גילתה שהאבזם לא נסגר... אחרי מספר ניסיונות היא אמרה בקול רם: איזה אבזם 'דפוק' זה...

קוראים יקרים, הידעתם שהמילה 'דפוק' היא מילה לא נקיה? המילה הזאת הגיעה מהפושעים שברחוב. היא כל כך השתרשה עד שאנחנו לא מרגישים בזה בכלל.

הילד שמע את תגובת אמו, פנה לאחותו לפני השינה ואמר לה: 'דפוקה'. אמא כל כך נסערה וכעסה ואמרה לו בקול רועם: מי לימד אותך את המילה הזאת? נו, מי לימד אותה? האמא היא המורה.

דוגמא נוספת. אבא ישב על הספה ובנו בן העשר ישב לידו וסיפר בדיחה. האבא נהנה מהבדיחה ואמר לו: אתה 'גנוב', אתה יודע? מהיכן בדיוק האבא גנב את הילד? 'גנוב' זוהי מילה של רחוב.

סיפור לשבת

הרמ"א צ"ל

רבי משה איסרליש נולד בשנת ה'ר"פ בעיר קראקא לאביו רבי ישראל איסר'ל, שהיה עשיר גדול ומראשי הקהילה, ואחד משני סוחרים יהודים, שהמלך הפולני, זימונד, העניק להם רישיון לפתוח חנויות מסחריות ללא כל הגבלה.

רבי ישראל החזיק עסק גדול של אריגים, ומפני כבוד השבת היה נוהג לסגור את החנויות בערב שבת כבר בשעה 12 בצהריים. זאת ידעו כל לקוחותיו, אפילו שהחנויות תהיה מלאה בקונים, יכריזו רבי ישראל בדיוק בשעה 12 על נעילת החנות, ולא יעזרו תחנוניו של אף אחד.

פעם, ביום ששי, נכנס לחנות סוחר גדול וביקש לרכוש כמות נכבדה מאוד של סחורה. רבי ישראל איסר'ל מדד לו בדיוק את כמות הסחורה שביקש, והגיש לו את החשבון.

הסוחר אמר לבעל החנות שהוא זקוק לכמות יותר גדולה של סחורה, אבל השעון הראה כבר על השעה 5 דקות לפני 12 וכיון שההכנה והמדידה של כמות כזו, תארך זמן רב, הציע אפוא ר' ישראל לסוחר לדחות את סיום העסקה ליום ראשון.

אולם, הסוחר דחה את ההצעה באומרו שיש עוד זמן רב עד לכניסת השבת, ואם לא יגמרו ביניהם עכשיו, יבטל את כל העסקה.

רבי ישראל הסביר לו שכך הוא נוהג תמיד, שבשעה 12 של יום ששי, הוא סוגר את החנות, וגם עכשיו לא ישנה את מנהגו, גם אם מדובר בעסקה גדולה שיש בה חשש הפסד מרובה.

הסוחר לא האמין למשמע אוזניו, והיה בטוח שהמוכר היהודי מהתל בו. וכי מי יהיה מוכן לתת לרווח שכזה לחמוק מבין אצבעותיו?! אבל כאשר השעון הצביע על השעה 12:00 ביקש רק ישראל סליחה מהסוחר, ביקש ממנו לעזוב את המקום, וסגר את החנות על מנועול ובריו.

בליל שבת גילו לר' ישראל מן השמים שהיה זה עבורו ניסיון מן השמים, לבדוק האם יתפתה לרווח הגדול, ויישאר בחנות, או שמא כבודה של השבת יעמוד גם הפעם מול עיניו, והוא לא יוותר על מנהגו הקבוע. מאחר שעמדת בניסיון, תזכה להוליד בן שיאיר את עיני העולם כולו, הבטיחו לו מן שמיא.

עמל התורה

מעשה שהיה באברך, מופלג בתורה ויראת שמים, שבנו הקטן נפצע, והוזהק לטיפול בבית החולים. האב שהיה עם בנו בביה"ח במשך כל היום כולו, ולקראת ערב שוחררו לביתם. חשב האברך בלבו, שמאחר ובמשך כל היום לא התאפשר לי ללמוד בצורה מסודרת, אולי הלילה, שהוא ליל ששי, אעשה 'משמרי', ואלמד עד הבוקר בבית המדרש. ביקש מאשתו ללכת ללמוד כל הלילה, והיא הסכימה לכך בחפץ לב. פנה אפוא האברך לבית המדרש, פתח את הגמרא והחל ללמוד במרץ. אך לא עברו דקות ספורות, ונרדם על גבי השולחן. התעורר וניסה להמשיך ללמוד, ושום נרדם. החליט האברך שמה שנחפץ לו כעת כדי להתעורר ולהמשיך ללמוד במרץ, זה כוס קפה חם. והנה, בקומת הכניסה של אותו בית מדרש יש מכונת קפה אוטומטית. הוא ניגש למכונה, מכניס ידו לכיס כדי להוציא את הארנק, ולהפתעתו הוא מגלה, ששכח את הארנק בבית... אם אשוב לביתי, אני עלול להישאר בבית וללכת לישון. אמר האברך לעצמו, וכי יעלה על הדעת שכל הלימוד שלי תלוי ועומד על הקפה?! אלך ו'אשבור' את השינה בלימוד מתוך התלהבות! ואכן עמד האברך על רגליו, והחל ללמוד בניגון ע"ב במיוחד. היצר הרע ניסה לשכנעו שהוא לא יחזיק כך מעמד זמן רב, ולכן כדאי להפסיק את הלימוד, אך הוא 'הרגיז' עליו את יצרו הטוב, שכל עוד הוא מחזיק מעמד ימשיך ללמוד, וה' יעזור הלאה.

לא חולפות דקות אחדות, והוא שומע את הדלת נפתחת. מאן דהוא נכנס לבית המדרש, כשכוס קפה מהביל בידו. האורח, שמידענו האברך לא הכירו כלל, פנה אליו ושאל: "אולי תרצה לשתות כוס קפה חם?" התלמיד חכם היה כבר בטוח שמדובר ב...אליהו הנביא. "מה פתאום החלטת להביא לי כוס קפה?!", תמה בפניו. האורח, משיב ומספר לו, "זוהי עתה חזרתי מחתונה, וחפץ הייתי ללגום כוס קפה חם. הכנסתי את השקלים למכונה, והנה יוצאת כוס הקפה עם החלב."

"אבל פתאום נזכרתי, שבחתונה אכלתי מנה בשרית, ועדיין אסור לי לשתות את הקפה חלב היה לשפוך את הקפה החם, ולכן עליתי לבית המדרש, על מנת לחפש מישוה שאוכל לתת לו את הקפה... והנה לפניך כוס הקפה!" בירך הת"ח בהתרגשות על הקפה, והמשיך ללמוד ברענונות ובשקידה עד הבוקר. סיים הת"ח שהמעשה המופלא שאירע עמו, יכול ללמדנו על דרכו של האדם בעבודת הבורא שהנה כשגמר בדעתו שהוא באמת רוצה ללמוד, ואינו מוותר, אלא יוצא למלחמה נגד היצר, מיד שלח הקב"ה עזרו מקודש.

(יביע אומר)

ספרי הרב אבנר קוואס שליט"א

ניתן לרכוש בכל חנויות ספרי הקודש

ובטלפון 02-5370271

קו המשפחה העולמי

ייעוץ והכוונה עם יועצים ללא עלות

בנושאי שלום בית וחינוך ילדים

בימים א-ה בין השעות 09:00-23:00

הפנייה ליועצים/ות מוסמכים בכל רחבי הארץ

חיוב מחו"ל 972-796990699

*9421